

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z
o razglasitvi zakona o gorskih vodnikih (ZGV)

Razglašam zakon o gorskih vodnikih (ZGV), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji 22. julija 1999.

Št. 001-22-127/99

Ljubljana, dne 30. julija 1999.

Predsednik
Republike Slovenije
Milan Kučan l. r.

Z A K O N
O GORSKIH VODNIKIH (ZGV)

1. člen

(namen zakona)

Zakon o gorskih vodnikih določa poklic gorskega vodnika, pogoje za pristop k usposabljanju, program usposabljanja, pogoje za opravljanje poklica, pogoje za ustanovitev in delovanje gorniških šol in državno podporo usposabljanju gorskih vodnikov v Republiki Sloveniji.

2. člen

(poklic gorskega vodnika)

Gorski vodnik po tem zakonu je, kdor je vpisan v imenik iz 5. člena tega zakona in trajno ali občasno za plačilo izvaja eno ali več naslednjih dejavnosti:

- a) vodenje oseb na gorskih turah in vzponih,
- b) vodenje oseb na turnih smukih,
- c) strokovni pouk iz gornišтва.

Poklic gorskega vodnika je svoboden poklic.

Pravne osebe lahko opravljajo dejavnosti iz prvega odstavka tega člena le z gorskimi vodniki po tem zakonu.

3. člen

(usposabljanje za gorskega vodnika)

Usposabljanje za poklic gorskega vodnika je specializacija, s katero se po uspešno opravljenem usposabljanju po programu za gorske vodnike, obveznem enoletnem pripravništvu in opravljenem strokovnem izpitu pridobi poklic gorski vodnik.

Gorski vodnik – pripravnik (v nadaljnjem besedilu: pripravnik za gorskega vodnika) lahko samostojno izvaja dejavnosti iz točke a) in b) 2. člena, dejavnosti iz točke c) istega člena pa le pod vodstvom in nadzorom gorskega vodnika.

Strokovni izpit za gorskega vodnika se lahko opravlja v desetih letih po uspešno opravljenem usposabljanju po programu za gorskega vodnika.

4. člen

(pogoji za opravljanje poklica gorskega vodnika)

Poklic gorskega vodnika v Sloveniji lahko opravlja, kdor je opravil vse s tem zakonom predpisane izpite in je vpisan v imenik aktivnih gorskih vodnikov Slovenije iz 5. člena tega zakona.

Tuji gorski vodnik, ki je član tujega združenja gorskih vodnikov, ki je član Mednarodne zveze združenj gorskih vodnikov (IFMGA), lahko občasno opravlja poklic gorskega vodnika v Sloveniji, če je v svoji državi vpisan v imenik aktivnih gorskih vodnikov. Vodi lahko le turiste, ki jih je pripeljal s seboj iz tujine.

5. člen

(imenik aktivnih gorskih vodnikov)

Imenik gorskih vodnikov vodi Združenje gorskih vodnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZGVS). Imenik je sestavljen iz dveh delov: iz imenika pripravnikov za gorske vodnike in iz imenika gorskih vodnikov.

V imeniku so naslednji podatki:

- a) tekoča številka,
- b) ime in priimek,
- c) datum in kraj rojstva,
- d) državljanstvo
- e) naslov stalnega bivališča v Sloveniji,
- f) davčna številka,
- g) datum vpisa v imenik,
- h) podatki o nezgodnem zavarovanju in zavarovanju odgovornosti,
- i) datum izdaje, obnove ali odvzema vodniške izkaznice,

j) datum izbrisa iz imenika,

k) gorniška šola, v kateri deluje vodnik ali pripravnik.

Vse spremembe podatkov iz prvega odstavka so vpisani v imenik dolžni v 30 dneh po nastanku sprememb sporočiti ZGVS.

V imenik aktivnih gorskih vodnikov Slovenije se lahko vpiše gorski vodnik ali pripravnik za gorskega vodnika, ki je član ZGVS, državljan Republike Slovenije in ima zavarovano svojo odgovornost proti tretjim osebam. Vpis v imenik se obnovi vsako leto do prvega marca.

Gorski vodnik ali pripravnik za gorskega vodnika, ki ni državljan Republike Slovenije in ki je izpite opravil pri enem izmed združenj, ki je član Mednarodne zveze združenj gorskih vodnikov (IFMGA), se lahko vpiše v imenik aktivnih gorskih vodnikov Slovenije, če ima stalno bivališče na območju Republike Slovenije. Vlogo za vpis v imenik mora skupaj z dokazili o opravljenem usposabljanju nasloviti na ZGVS.

Gorski vodniki ali pripravniki za gorske vodnike, ki žele opravljati poklic gorskega vodnika, se morajo prijaviti za prvi vpis v imenik, vsakoletno podaljšanje vpisa in morebitno obnovitev vpisa. Rok za prijavitev določi vsako leto ZGVS.

Gorski vodnik in pripravnik za gorskega vodnika se izbriše iz imenika v primerih, ki jih predvideva statut ZGVS.

O vpisu, podaljšanju vpisa, izbrisu in obnovitvi vpisa v imenik aktivnih gorskih vodnikov odloča ZGVS v skladu s statutom.

ZGVS vsako leto do konca marca sporoči ministrstvu, pristojnemu za turizem (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), imenik aktivnih gorskih vodnikov za tekoče leto.

Ministrstvo predpiše podrobnejše določbe o obliki in vsebini imenika gorskih vodnikov.

6. člen

(poklicno usposabljanje gorskih vodnikov)

ZGVS organizira teoretično in praktično usposabljanje kandidatov za pripravnike za gorskega vodnika, pripravnikov za gorske vodnike, stalno usposabljanje gorskih vodnikov in specializirano usposabljanje gorskih vodnikov.

Na predlog ZGVS imenuje ministrstvo stalne člane izpitne komisije ZGVS, ki preverja znanje udeležencev vseh vrst poklicnega usposabljanja iz prvega odstavka. Komisijo pri posameznem izpitu sestavljajo najmanj trije člani.

7. člen

(pogoji za vključitev v usposabljanje za gorske vodnike)

Kdor se želi usposobiti za gorskega vodnika, mora izpolnjevati naslednje začetne pogoje:

- a) biti mora član planinskega društva ali alpinističnega kluba, ki je včlanjen v Planinski zvezi Slovenije,
- b) imeti mora najmanj 18 let,
- c) imeti mora najmanj srednjo izobrazbo,
- d) biti mora primeren za opravljanje poklica gorskega vodnika,
- e) imeti mora z zdravniškim potrdilom dokazane psihofizične sposobnosti za opravljanje poklica gorskega vodnika,
- f) imeti mora alpinistične izkušnje, ki jih predpiše ministrstvo na predlog ZGVS.

8. člen

(ugotavljanje primernosti za usposabljanje)

Komisija, sestavljena iz treh članov izpitne komisije ZGVS in predstavnika ministrstva, pred začetkom usposabljanja pregleda prijave vseh kandidatov. Vse kandidate, ki izpolnjujejo začetne pogoje, preskusi in za vsakega posebej ugotovi, ali je primeren za usposabljanje.

Vsak kandidat mora pred začetkom usposabljanja pred izpitno komisijo dokazati, da ima sposobnosti, ki jih predpiše ministrstvo na predlog ZGVS.

Komisija na podlagi rezultatov preskusa predlaga ministrstvu začetek usposabljanja in pripravi načrt pokrivanja stroškov za celotno obdobje usposabljanja po letih. Ko ministrstvo odobri začetek usposabljanja in načrt pokrivanja stroškov, se obveže za plačilo razlike med celotnimi stroški in pristojbinami udeležencev. ZGVS sporoči vsem kandidatom sklep o začetku usposabljanja.

Preskus kandidatov se šteje kot del usposabljanja.

9. člen

(program usposabljanja kandidatov za gorske vodnike)

Program usposabljanja kandidatov za gorske vodnike traja skupaj s preskusom iz 7. člena 80 dni in obsega štiri osnovne tečaje, od katerih vsak posebej traja štirinajst dni:

- a) tečaj teoretičnih in praktičnih osnov gorskega vodništva in dva dodatna dneva za izpite,
- b) tečaj vodenja v skali in pet dodatnih dni za izpite,
- c) tečaj vodenja turnega smučanja v visokogorju in pet dodatnih dni za izpite,
- d) tečaj vodenja v snegu in ledu in pet dodatnih dni za izpite.

Zadnji trije tečaji vsebujejo tudi tiste dele splošnih teoretičnih in praktičnih osnov gorskega vodništva, ki niso bili obdelani v prvem tečaju.

Tečaji se lahko izvajajo v več delih. Vsebina posameznega dela se določi glede na razmere na terenu, kjer se izvaja del tečaja. Znanje se ocenjuje na vsakem delu tečaja posebej. Posameznih delov tečajev se lahko udeleži kandidat, ki je uspešno opravil vse prejšnje dele.

Program usposabljanja kandidatov za gorske vodnike mora biti zaključen v treh letih.

Vsebino tečajev iz prvega odstavka ter način preskusa uspešnosti usposabljanja kandidatov predpiše minister, pristojen za turizem (v nadaljnjem besedilu: minister).

10. člen

(strokovni izpit za gorske vodnike ter potrdilo)

Strokovni izpit za gorske vodnike traja skupaj pet dni in obsega tridnevno ponovitev najvažnejših vsebin osnovnih tečajev s poudarkom na usposabljanju za praktično vodenje in poučevanju gorništvu ter dvodnevni izpit iz te snovi. Strokovnega izpita se lahko udeležijo pripravniki po zaključeni pripravniški dobi. Strokovni izpit se opravi pred komisijo, sestavljeno v skladu s prvim odstavkom 8. člena.

Po uspešno opravljenem strokovnem izpitu izda ZGVS gorskemu vodniku potrdilo, ki je javna listina. Vsebino in obliko potrdila predpiše minister.

11. člen

(preverjanje in ocenjevanje)

Ob koncu vsakega delnega tečaja vodja tečaja in inštruktorji ocenijo uspeh vsakega udeleženca posebej z eno izmed treh ocen: zelo uspešno, uspešno, neuspešno.

Udeleženec, ki ni opravil delnega tečaja, lahko enkrat ponovi izpit za ta tečaj. To mora opraviti pred naslednjim delom tečaja. V primeru neuspeha pri popravnem izpitu, lahko nadaljuje z določeno vrsto usposabljanja le tako, da tega začne znova.

12. člen

(razpis za začetek usposabljanja za gorskega vodnika)

ZGVS najmanj vsaki dve leti razpiše začetek usposabljanja za poklic gorskega vodnika. V razpisu se navede najmanjše število ustreznih kandidatov, ki je potrebno za začetek usposabljanja. Vlogo, katere podrobno vsebino predpiše ministrstvo, je treba poslati na ZGVS.

13. člen

(program stalnega usposabljanja gorskih vodnikov)

Stalno usposabljanje gorskih vodnikov poteka na dvodnevni tečajih, ki jih organizira ZGVS. Vsebina tečajev so novosti, ki se pojavljajo pri opravljanju poklica gorskega vodnika. Vodja vsakokratnega usposabljanja in inštruktorji vodijo imenik udeležencev in ocenijo njihovo sodelovanje.

Gorski vodniki in pripravniki za gorske vodnike so se dolžni najmanj enkrat na tri leta udeležiti stalnega usposabljanja. Tega so oproščeni gorski vodniki, ki se v teh treh letih udeležijo specializiranega usposabljanja in pripravniki za gorske vodnike, ki v teh treh letih opravijo strokovni izpit za gorskega vodnika.

14. člen

(specializirano usposabljanje gorskih vodnikov)

Specializirano usposabljanje gorskih vodnikov je namenjeno usposabljanju tistih gorskih vodnikov, ki sodelujejo kot inštruktorji pri drugih vrstah usposabljanja. Specializirano usposabljanje organizira ZGVS v skladu s potrebami in razvojem vodniškega poklica.

15. člen

(šolnina za udeležbo pri usposabljanju za poklic gorskega vodnika)

Udeleženci usposabljanja morajo v desetih dneh po prejemu sklepa ministrstva o začetku usposabljanja vplačati šolnino, ki je določena s sklepom. Podlaga za določitev šolnine so veljavne vodniške tarife za gorske vodnike, ki poučujejo in vodijo tečaje ter višina subvencije, ki jo za posamezno vrsto usposabljanja prispeva ministrstvo. Šolnina se vplačuje na račun ZGVS.

16. člen

(znak in izkaznica gorskih vodnikov)

Med opravljanjem svojega poklica morajo gorski vodniki in pripravniki za gorske vodnike nositi na vidnem mestu znak in imeti pri sebi izkaznico.

Znak in izkaznico gorskih vodnikov izdaja ZGVS.

Ministrstvo predpiše obliko znaka in vsebino izkaznice na predlog ZGVS.

Znak in izkaznica sta javni listini.

17. člen

(oprema gorskih vodnikov)

Gorski vodniki in pripravniki za gorske vodnike morajo pri opravljanju svojega poklica uporabljati brezhibno opremo in z njeno pravilno uporabo v vseh primerih zagotavljati največjo možno varnost vodenih.

18. člen

(dolžnosti in pravice gorskih vodnikov)

Gorski vodniki in pripravniki za gorske vodnike so pri opravljanju svojega poklica dolžni:

a) odločati, kdaj je potrebna uporaba vrvi in drugih pripomočkov za varovanje,

b) voditi naenkrat toliko vodenih, da je zagotovljena njihova varnost, pri čemer morajo upoštevati trajanje, težavnost in vrsto nameravane ture, vremenske razmere, letni čas in sposobnosti vodenih.

Gorski vodniki in pripravniki imajo pravico ukazovati vodenim, oni pa morajo ukaze ubogati, če so ukazi povezani z njihovo varnostjo. Če vodeni vodnika ne ubogajo, lahko vodniki turo prekinejo. Pri tem morajo poskrbeti za varno vrnitev vodenih na izhodišče. V tem primeru imajo pravico zaračunati polno tarifo.

Če je tura prekinjena zaradi višje sile ali zaradi nesposobnosti vodenih, imajo vodniki pravico zaračunati polno tarifo.

V primeru nesreče so gorski vodniki in pripravniki za gorske vodnike dolžni pomagati pomoči potrebnim, pri čemer pa ne smejo opustiti skrbi za varnost vodenih.

Gorski vodniki in pripravniki za gorske vodnike niso dolžni nositi prtljage vodenih ali tistih, ki jih spremljajo.

19. člen

(gorniške šole)

Kot gorniška šola šteje vsaka usklajena skupna poklicna dejavnost več gorskih vodnikov in pripravnikov za gorske vodnike. Sem ne spada pridobivanje vodenih. Dejavnost gorniške šole je predvsem poučevanje gorniških veščin vseh vrst v vseh letnih časih.

Poklicna dejavnost obsega tudi vse stranske dejavnosti kot so prevoz in izposoja opreme, če so te dejavnosti podrejene glavni dejavnosti.

Oznaka gorniške šole se mora od oznak drugih gorniških šol jasno razlikovati in mora vsebovati besedi "Gorniška šola". Gorski vodniki lahko delujejo istočasno samo v eni gorniški šoli.

Gorniška šola se lahko ustanovi, če da zanjo pobudo najmanj en gorski vodnik, ki ima za delovanje šole zagotovljeno sodelovanje še najmanj dveh gorskih vodnikov.

Vlogo z vsebino, ki jo predpiše ministrstvo, mora gorski vodnik poslati na ministrstvo.

Dovoljenje za ustanovitev gorniške šole izda ministrstvo po pridobitvi mnenja ZGVS in velja neomejen čas ob pogoju, da se ne spremeni vodstvo šole in da so sodelujoči gorski vodniki in pripravniki za gorske vodnike ves čas vpisani v imeniku iz 5. člena. Dovoljenje vsebuje imena in priimke vodstva šole, imena in priimke sodelujočih gorskih vodnikov, oznako gorniške šole, območje delovanja in sedež šole.

Gorniške šole se vpišejo v register šol, ki ga vodi ministrstvo. Vsebinsko registra in podrobnejše pogoje za ustanovitev gorniške šole predpiše minister.

Poučevanje v gorniški šoli izvajajo gorski vodniki in pripravniki za gorske vodnike. Število slednjih ne sme presegati števila gorskih vodnikov.

Šolanje, ki se izvaja v organizaciji planinskih društev, včlanjenih v Planinski zvezi Slovenije in drugih gorniških društev za njihove člane, in pri katerem inštruktorji svoje delo opravljajo nepoklicno in zanj ne prejemajo plačila, se ne šteje kot dejavnost gorniških šol.

20. člen

(vodniške tarife)

Tarife za vodenje ureja splošni akt, ki ga sprejme ZGVS in določa najmanjše zneske tarif za posamezne vrste tur. Za veljavnost tarife je treba pridobiti soglasje ministra.

21. člen

(Združenje gorskih vodnikov Slovenije)

Za zagotavljanje strokovnosti in varovanja javnega interesa pri opravljanju poklica gorskega vodnika ter varstva tretjih oseb se gorski vodniki in pripravniki za gorske vodnike združujejo v ZGVS.

Združenje je pravna oseba.

Najvišji organ ZGVS je zbor gorskih vodnikov. Zbor gorskih vodnikov sprejme statut združenja, v katerem se podrobneje določijo naloge in organizacija združenja ter pristojnosti organov združenja.

ZGVS je organizirano kot poklicno združenje in predstavlja gorske vodnike Slovenije v Sloveniji in mednarodnih vodniških organizacijah.

ZGVS, ki je bilo ob ustanovitvi organizirano kot društvo, se kot poklicno združenje preoblikuje v roku enega leta po uveljavitvi tega zakona in v šestih mesecih po ustanovitvi sprejme vse akte, potrebne za ureditev svojega delovanja.

ZGVS pridobiva sredstva za delovanje od obvezne članarine in dotacij.

22. člen

(zavarovanje odgovornosti gorskih vodnikov)

Gorski vodniki in pripravniki ter drugi udeleženci pri izvajanju programov usposabljanja morajo imeti zavarovano svojo odgovornost proti tretjim osebam in morajo biti nezgodno zavarovani. Najmanjše zavarovalne vsote predpiše minister na predlog ZGVS.

23. člen

(državna finančna podpora usposabljanju gorskih vodnikov)

Z namenom spodbujanje gorskega turizma nasploh in posebej gorskega vodništva namenja Republika Slovenija vsako leto sredstva za usposabljanje kandidatov za gorske vodnike, pripravnikov za gorske vodnike, gorskih vodnikov in inštruktorjev ter članov izpitne komisije ZGVS.

Predlog za obseg finančne podpore pripravlja ZGVS na podlagi načrta usposabljanja za prihodnje leto.

24. člen

(kazenske določbe)

Kdor stalno opravlja poklic gorskega vodnika v Sloveniji v nasprotju s 4. členom in ni vpisan v imenik aktivnih gorskih vodnikov iz 5. člena, se kaznuje z denarno kaznijo 200.000 tolarjev.

Kdor organizira in vodi gorniško šolo brez dovoljenja iz šestega odstavka 19. člena, se kaznuje z denarno kaznijo 400.000 tolarjev.

Kdor zaračunava vodniške usluge v nasprotju z veljavno tarifo po splošnem aktu iz 20. člena, se kaznuje z denarno kaznijo 100.000 tolarjev.

Kdor za svojo dejavnost neupravičeno uporablja nazive gorski vodnik, gorniška šola ali podobne, pa za to nima potrdila iz tretjega odstavka 11. člena oziroma dovoljenja iz šestega odstavka 19. člena, se kaznuje z denarno kaznijo 100.000 tolarjev.

Gorski vodniki in pripravniki za gorske vodnike, ki svoje dejavnosti ne zavarujejo v skladu z 22. členom, se kaznujejo z denarno kaznijo 200.000 tolarjev in s suspenzom od najmanj enega meseca do največ enega leta.

25. člen

(podzakonski akt)

Minister v šestih mesecih po sprejetju tega zakona izda pravilnik o gorskih vodnikih in z njim uredi podrobnosti iz 7., 8., 9., 11., 12. in 16. člena tega zakona.

26. člen

(prehodna določba)

Gorski vodniki in pripravniki za gorske vodnike Planinske zveze Slovenije, ki so to postali pred letom 1993, se štejejo kot gorski vodniki in pripravniki za gorske vodnike po tem zakonu, če so člani ZGVS.

Kandidati za gorske vodnike, ki se že usposabljaajo po programu ZGVS, zaključijo usposabljanje po tem zakonu.

Gorniške šole morajo svoje delo prilagoditi temu zakonu in pravilniku iz 15. člena v enem letu po uveljavitvi tega zakona.

27. člen

(končna določba)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 327-04/98-4/2

Ljubljana, dne 22. julija 1999.

Predsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
Janez Podobnik, dr. med. l. r.